

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Petru Ursache,

Judecătorii - Constantin Alerguș, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti,
Nadejda Toma,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în
Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron, prin care
se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30
ianuarie 2015 în cauza penală în privința lui

Vicol Constantin Constantin,

*născut la 25.09.1967, originar din satul Colibaș r-
nul Vulcănești, domiciliat în or. Orhei str. V. Lupu,
15/7.*

***Datele referitoare la termenul de examinare a
cauzei:***

- 1. de la 17 iunie 2014 - pînă la 24 noiembrie 2014
(instanța de fond);*
- 2. de la 19 decembrie 2014 - pînă la 30 ianuarie
2015 (instanța de apel);*
- 3. de la 02 aprilie 2015 – pînă la 02 iunie 2015
(instanța de recurs ordinar)*

Procedura prevăzută de art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală
legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 24.11.2014, adoptată în ordinea
prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Vicol C. a fost condamnat în
baza art. 190 alin. (4) Cod penal, la 4 ani și 8 luni închisoare în penitenciar de
tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul gestionării
valorilor materiale pe un termen de 1 an.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisoarii a fost
suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, inculpatul
Vicol C., urmărind scop de profit și dobîndirea ilicită a bunurilor altei
persoane, abuzînd de încrederea ce i-a fost acordată de cet. Machidon A. și

Fiodorov A. ducându-i în eroare că le va perfecta contra plată actele necesare pentru plecarea la muncă în Italia, prin înșelăciune, la 01.09.2006, în s. Mitoc, r. Orhei, sub pretextul acordării serviciilor menționate, a solicitat și a primit prin intermediul cet. Arapan N., sora cet. Machidon A., suma de 5500 Euro, echivalentul a 93 882, 25 lei, dintre care 3 000 de Euro, echivalentul a 51 208, 5 lei, din partea cet. Machidon A. și 2 500 Euro, echivalentul a 42 673, 75 lei, din partea cet. Feodorov A., mijloace bănești pe care le-a trecut ilegal în folosul său, adică le-a însușit, cauzând pătimiților o daună materială în proporții mari în sumă totală de 93 882, 25 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Vicol C. să fie condamnat în baza articolului 190 alin. (4) Cod penal la 5 ani și 6 luni, închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul gestionării valorilor materiale pe un termen de 3 ani.

În argumentarea apelului, a invocat că, la aplicarea pedepsei prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, precum și de toate circumstanțele cauzei, astfel ilegal și neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2015, a fost respins, ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței.

5. Instanța de apel a constatat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal și art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, astfel, pedeapsa penală a fost aplicată în limitele prevăzute de lege.

Instanța de fond, conform art. 394 alin. (2), pct. 3) Cod de procedură penală, motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă, relevând în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, persoana inculpatului, gravitatea infracțiunii săvârșite și, în așa mod, corect a concluzionat că atingerea scopului pedepsei se v-a asigura prin aplicarea închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă.

Interpretarea judiciară a prevederilor articolului 90 Cod penal, care constituie sediul instituției suspendarea condiționată a executării pedepsei, în raport cu circumstanțele cauzei și persoana inculpatului, a determinat concluzia, că în speță existau temei legali pentru aplicarea acestora.

În speță, cu certitudine s-a constatat, că există temei legal pentru beneficierea de posibilitatea corectării și reeducării în condiții non-privative de libertate a inculpatului.

6. Împotriva hotărîrilor judecătorești nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul, care invocînd temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei în privința inculpatului Vicol C., cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul a menționat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată cu menținerea sentinței instanței de fond din următoarele motive:

- inculpatul Vicol C. nu este angajat în câmpul muncii, nu are o ocupație social utilă, avînd antecedente penale;

- inculpatul Vicol C. nu a încetat activitatea sa infracțională, nu a pășit pe calea corijării și reintegrării sociale, fără a face vreo concluzie asupra valorilor sociale, prin urmare nu a demonstrat posibilitatea reeducării sale fără executarea pedepsei sub formă de închisoare, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința acestuia este contrară scopului pedepsei penale, deoarece nu va contribui la corectarea și prevenirea comiterii de către acesta a unor noi infracțiuni;

- instanța nu a ținut cont de prevederile art. 7, 75 și 90 Cod penal, nefiind stabilit în ședința de judecată careva circumstanțe care ar servi drept temei pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei sub formă de închisoare pentru infracțiunea incriminată, care face parte din categoria celor grave;

- inculpatul formal și-a recunoscut vina, doar la faza examinării cauzei în instanța de fond, însă pe tot parcursul urmăririi penale a negat însușirea mijloacelor bănești ale părților vătămate, declarînd că la momentul săvîrșirii infracțiunii se afla peste hotarele Republicii Moldova, totodată nu s-a căit de cele comise, reparînd prejudiciul cauzat doar la momentul cînd cauza penală a fost expediată în instanța de judecată, adică după expirarea a 8 ani de la momentul săvîrșirii infracțiunii;

- prin sentință inculpatului i-a fost stabilit penitenciarul de tip închis, greșeală menținută și de către instanța de apel.

7. Judecînd recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul conchide că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu pronunțarea unei noi hotărâri, în cazul în care nu se agravează situația condamnatului.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, Colegiul lărgit menționează că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

De asemenea, se reține că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelurilor, precum și motivele adoptării soluției respective.

În recursul declarat de procuror, se invocă temeiurile stipulate în pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevăd că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și în cazul aplicării pedepselor individualizate contrar prevederilor legale.

Din conținutul recursului declarat, rezultă că procurorul critică decizia instanței de apel privitor la aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, din considerentul că concluziile instanței de apel în această

parte sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

La fel, recurentul opinează că instanța de apel nu a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise de inculpat și nu a luat în considerație faptul că acesta a săvârșit o infracțiune gravă prevăzută de art. 190 alin. (4) Cod penal.

Analizând hotărârile judecătorești sub aspectul menționat, în raport cu circumstanțele cauzei, în prezenta speță, Colegiul lărgit consideră că, soluțiile instanțelor de fond și apel în partea stabilirii modului de executare a pedepsei sînt neîntemeiate, la adoptarea cărora nu s-a ținut cont în deplină măsură de norma prevăzută de art. 75 Cod penal, ce prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs remarcă că, prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sînt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Instanțelor de judecată, legea penală le acordă o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale, luînd în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținînd cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, Colegiul menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată, iar după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzînd anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atît din partea condamnaților, cît și din partea altor persoane.

Categoria și termenul pedepsei ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76-77 Cod penal, precum și efectele acestora prevăzute în art. 78 Cod penal.

În prezenta cauză supusă judecării, sancțiunea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, imputată inculpatului prevede pedeapsa cu închisoare de la 7 la 10 ani, care conform art. 16 alin. (4) Cod penal, se consideră ca infracțiune gravă.

Din conținutul sentinței, la capitolul stabilirii tipului pedepsei inculpatului, instanța de fond și de apel a menționat că au ținut cont de personalitatea inculpatului, gravitatea faptei comise care se califică ca gravă, stabilindu-i inculpatului pedeapsa cu închisoare de 4 ani și 8 luni.

În speța dată, instanța de apel, a menționat că: *„Inculpatul la locul de trai se caracterizează pozitiv, are la întreținere și educație un copil minor, nu dispune de antecedente penale, se căiește sincer, nu se află la evidență la medicul narcolog și psihiatru, a reparat prejudiciul produs prin infracțiune și părțile vătămate nu au pretenții la el, în speță circumstanțe agravante nu s-au constatat.”;*

„În speță, cu certitudine s-a constatat, că există temei legal pentru ca inculpatul să beneficieze de posibilitatea corectării și reeducării în condiții non-privative de libertate.”

Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului, susținând o poziție pripită în ce privește aplicarea față de inculpați a dispoziției art. 90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu executarea suspendată în privința lui Vicol C.

Instanțele de fond și apel insuficient au abordat condițiile ce vizează circumstanțele cauzei și persoana celui vinovat.

Circumstanțele cauzei, potrivit art. 75 Cod penal, se referă atât la cele care atenuază răspunderea, cât și la cele care agravează răspunderea, de care instanța este obligată să țină cont la individualizarea pedepsei.

Din materialele cauzei rezultă că, inculpatul și-a recunoscut vina la faza examinării cauzei în instanța de fond, însă pe tot parcursul urmăririi penale, inculpatul a negat însușirea mijloacelor bănești ale părților vătămate.

Mai mult, potrivit pct. 35 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 13 din 16.12.2013 *„Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești”*, recunoașterea vinovăției care atrage incidența

procedurii simplificate, nu poate valorifica ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) CP, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică.

De asemenea, potrivit pct. 10 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 8 din 11.11.2013 „*Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*”, în cazul în care instanța de judecată a constatat circumstanțe atenuante și a redus pedeapsa, după caz pînă la minim, aceste circumstanțe nu mai pot servi temei de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică.

La capitolul persoana celui vinovat – instanțele trebuiau să efectueze o analiză amplă a personalității infractorului, să dispună de date referitoare la calitățile fizice și psihice ale făptuitorului manifestat prin fapta comisă, în perioada premergătoare săvîrșirii faptei prejudiciabile și după săvîrșirea acesteia, în timpul judecății etc.

Sub acest aspect, Colegiul consideră că instanțele de fond și apel neîntemeiat au reținut că inculpatul anterior n-a fost judecat, deoarece din conținutul materialelor dosarului (f.d. 33), inculpatul nu este la prima abatere de la legea penală, fiind anterior condamnat, deși antecedentele penale ale acestuia sunt stinse, instanțele de judecată oferindu-i anterior posibilitatea corectării prin aplicarea pedepsei cu munca neremunerată în folosul comunității, însă concluzii respective pentru evitarea comiterii pe viitor a faptelor infracționale, nu și-a făcut și a săvîrșit o infracțiune gravă.

Astfel, instanța de recurs, în speța dată, găsește întemeiate argumentele recursului declarat de procuror și constată că concluzia instanțelor de fond și apel, precum că scopul legii penale poate fi atins și fără executarea pedepsei reale cu închisoare, aplicînd prevederile art. 90 Cod penal, ca fiind neîntemeiată și din acest motiv o exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația condamnatului.

Ca agravare a situației condamnatului se subînțelege situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsa prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă; situații de învinuire care esențial, după circumstanțe reale, diferă de

cea de la început sau orice altă modificare a învinuirii, ce afectează dreptul inculpatului la apărare.

În temeiul celor expuse, Colegiul lărgit conchide că, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, casate parțial hotărârile instanțelor de fond și apel în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău Constantin Miron, casează parțial sentința Judecătorei Orhei din 24 noiembrie 2014, și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2015, în cauza penală în privința lui *Vicol Constantin Constantin*, și pronunță o nouă hotărâre conform căreia exclude aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Vicol Constantin Constantin se consideră condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, la 4 ani și 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei lui *Vicol Constantin Constantin* se calculează din momentul reținerii acestuia.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 iulie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma